

10.08.2021

Pormestari

77 §**Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskevista rajoituksista**

HEL 2021-008850 T 06 00 03

ESAVI/26499/2021 ja ESAVI/26500/2021

Päätös

Pormestari antoi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskevista rajoituksista seuraavan lausunnon:

Lausunto on laadittu vastauksina Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin koskien alueen epidemiatilannetta ja tarvittavia rajoitustoimia. Lausunto on pääkaupunkiseudun kaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) yhteinen.

Kysymykset koskien alueen epidemiatilannetta

1) Mikä on tämänhetkinen 14 vuorokauden ilmaantuvuus pääkaupunkiseudun kunnissa ja koko HUS-alueella?

Maanantaina 9.8.2021 tilanne sairaanhoitopiirin ja kaupunkien osalta (lähde: kaupunkien epidemiologiset yksiköt):

Helsinki: Helsingin ajankohtainen 14 vrk ilmaantuvuus on 358 / 100 000.

Espoo: Espoon ajankohtainen 14 vrk ilmaantuvuus on 281,6 / 100 000.

Vantaa: Vantaan ilmaantuvuus 26.7.–8.8. on 347/100 000/14vrk.

Kauniainen: Kauniaisten ajankohtainen 14 vrk ilmaantuvuus on 220 / 100 000.

HUS-alueella ilmaantuvuus on 262/100 000/14vrk (THL Koronakartta, 9.8.2021)

2) Mikä on positiivisten näytteiden osuus pääkaupunkiseudun kunnissa ja koko HUS-alueella?

Helsinki: Helsingissä positiivisten näytteiden osuus on 4,7 %.

Espoo: Espoon positiivisten näytteiden osuus viikolla 30 oli 4 % kaikista näytteistä ja viikon 31 aikana 3,5%.

Vantaa: Vantaalla positiivisten näytteiden osuus 26.7.–8.8. on 4,34 %.

10.08.2021

Pormestari

Kauniainen: Kauniaisissa positiivisten näytteiden osuus on 3,66 %, edellisen viikon osalta lukema oli 2,16 %.

3) Kuinka suuri osuus tartunnoista saadaan jäljitettyä?

Helsinki: Kaikille tapauksille suoritetaan tartunnanjäljitys eli tartunnanlähteen arvio ja altistuneiden kartoittaminen. Kaikille altistuneille lähetetään tekstiviesti, mutta soittoja ei ehditä kaikille tehdä karanteeniajan kuluessa. Resurssitilanteesta johtuen soitot keskitetään tartunnan saaneisiin henkilöihin. Varma tai todennäköinen tartunnanlähde oli tiedossa 51 % tapauksista.

Espoo: Samoin kuin Helsingissä arvion ja kartoituksen osalta. Varma tai todennäköinen tartunnanlähde oli viikolla 30 tiedossa 47 % tapauksista. Viikon 31 luku ei tietojen antamisen hetkellä ole valmis, mutta tunnettujen tartunnanlähteiden osuudessa on ollut heinä-elokuun ajan laskeva trendi.

Vantaa: 26.7.–8.8. välillä positiiviseksi testatuista 34,2 % kohdalla on jokin tieto tartunnanlähteestä. Vantaan tartunnanjäljityksessä viive sairastuneelle soittamisessa on keskimäärin noin viikko positiivisesta testituloksesta. Kaikille kontaktoitaville lähetetään tekstiviesti, soitot tehdään ruuhkatilanteen mukaan. Altistuneiden selvittämisessä ollaan huomattavan jäljessä.

Maanantaina 9.8. Vantalla: 402 aloittamatonta sairastuneiden kontaktointia, 624 aloittamatonta altistuneiden kontaktointia, neljä aloittamatonta joukkoaltistumisselvitystä ja koordinoivilla hoitajilla kahdeksan aloittamatonta selvitystä. Vantaan tartunnanjäljitys on erittäin ruuhkautunut. Vuokrahenkilökuntaa ostetaan koko ajan lisää, mutta ajantasaiseen jäljitykseen tarvittaisiin 50-90 jäljittäjää lisää välittömästi.

Kauniainen: Viikolla 31 20 % tartunnoista jäi jäljittämättä. Edellisellä viikolla (vko 30) jäljittämättä jäi 25 % tartuntatapauksista.

4) Todetaanko HUS:n ja pääkaupunkiseudun kuntien alueella tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella?

Helsinki: Tuntemattomasta tartunnanlähteestä peräisin olevat tartunnat tulevat esimerkiksi ravintola-altistumisista, sosiaalisista tapaamisista ja isoista tapahtumista, joissa altistuneita ei saada kattavasti määritetyksi.

Espoo: Merkittävä osa Espoon tartunnoista on peräisin tuntemattomasta tartunnanlähteestä. Tuntemattomien tartunnanlähteiden suuri määrä ja positiivisten näytteiden korkea osuus viittaavat siihen, että väestössä

10.08.2021

Pormestari

on runsaasti koronaviruspositiivisia henkilöitä, jotka eivät käy testeissä ja eivät siten ole välttämättä tietoisia infektiostaan, mutta voivat silti tartuttaa muita. Tämä aiheuttaa merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen.

Vantaa: Tartunnanjäljityksen viiveen vuoksi myös monet jäljitettävissä olevat tapaukset jäävät selvittämättä riittävän ajoissa tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi.

5) Millainen on tartunnanjäljityksen tilanne ja sen aiheuttama kuormitus muulle terveydenhuollolle?

Helsinki: Tartunnanjäljitys on ruuhkautunut ja Helsingissä kaikkia altistuneita ei saada kontaktoitua karanteenin aikana. Tartunnanjäljityksen resurssivaade olisi yli sata uutta, koulutettua jäljittäjää, jotta nykytilanteesta selvitäisiin. Tätä resurssia ei voida hankkia pelkästään ostopalveluna, vaan jäljitykseen on ohjattava perusterveydenhuollon ammattilaisia muista toiminnoista vähintään esihenkilö- ja valvontatehtäviin. Käytännössä henkilökuntaa saadaan enää vain sulkemalla terveystoimia epidemiologisessa yksikön vahvistamiseksi.

Koronaepidemiatilanteen vaikeutuminen näkyy ennen kaikkea terveystoimien kuormituksena. Takaisinsoiton jonossa on puheluita tällä hetkellä noin 2 000 ja jonoa puretaan ylityönä viikonloppuisin. Hoitoonohjausta puhelimen välityksellä ei voi ulkoistaa, vaan siihen käytettävä resurssi on terveystoimien omaa henkilökuntaa. Omaan on tullut pelkästään eilisen aikana yhteydenottoja lähes 3 000 ja koronavirusneuvontaan 750 puhelua, palvelu on jonoutunut. Lisäksi perusterveydenhuollon resursseja tarvitaan rajaturvallisuustyössä ja koronarokotuksissa. Ostopalveluja ei pystytä juurikaan lisäämään, koska samoista ammattilaisista kilpailevat kaikki toimijat.

Espoo: Tartunnanjäljitys on kuormittunut. Altistuneiden kartoitus päätään aloittamaan viiveellä (viikolla 31 4–5 vrk pos. laboratoriotuloksen valmistumisesta, 9.8. jopa 7 vrk), jolloin tartuntaketjua ei välttämättä ehditä katkaista ajoissa. Viiveiden kasvaessa tartunnanjäljityksen tuoksellisuus siten vähenee.

Tartunnanjäljitystyö sitoo henkilöresursseja perusterveydenhuollosta, jossa on ennestään hoitovelkaa. Espoon terveystoimilla palvellaan 15.8. saakka ainoastaan kiireellisissä asioissa. Myös koronarokottaminen sitoo perusterveydenhuollon resursseja.

Tartunnanjäljitystä on tehostettu käyttämällä teknisiä ratkaisuja kuten massatekstiviestejä ensi vaiheen altistumistiedon välittämisessä. Muilta osin tartunnanjäljitystyö skaalautuu huonosti, joten henkilöstön lisääminen on ainoa mahdollinen tapa vastata kasvaviin tartuntamääriin.

10.08.2021

Pormestari

Yllä olevasta seuraa, että mitä huonommaksi tautitilanne muodostuu, sitä enemmän tartunnanjäljitys kuormittaa perusterveydenhuoltoa samanaikaisesti, kun sen hyödyllisyys vähenee.

Vantaa: Vantaan osalta tartunnanjäljitys on ruuhkautunut, joten jäljitys ei ole ajantasaista. Muusta toiminnasta on siirretty 17 hoitajaa eikä enempää pystytä siirtämään. Hoitovelkaa on kertynyt erittäin paljon, joten muuta perustoimintaa on pakko tehdä, koska hoitotakuuajat eivät muuten täyty. Keväällä suljimme kuntoutuksen palveluja (fysio-, puhe- ja toimintaterapia), joten kuntoutuksessakin otetaan nyt kiinni viivästyneitä terapioidia. Lisäksi koronarokotuksiin joudutaan osoittamaan henkilökuntaa. Kokonaisuudessaan perustoiminta toimii nyt ääri rajoilla.

Tartunnanjäljitystä joudumme nyt vahvistamaan vuokratyövoimalla.

Kauniainen: Kauniaisten tartunnanjäljitys on kiireinen, mutta positiiviset kuntalaiset saadaan tavoitettua saman päivän aikana ja altistuneet kuntalaiset saadaan tavoitettua samana päivänä tai viimeistään seuraavan päivän aikana.

6) Minkä verran covid-potilaita on sairaala- ja tehohoidossa ja miten tilanne on kehittynyt viimeisen viikon aikana? Miten sen ennustetaan kehittyvän?

Helsinki: Helsingin sairaalassa koronaosastolla on yksi potilas, HUS-vuodeosastolla yhdeksän ja tehohoidossa yksi potilas. Potilasmäärä on hiljalleen kasvanut.

Espoo: Espoon sairaalassa ei ole ajankohtaisesti covid-potilaita. HUS-alueella ja kansallisesti sairaalakuormitus on lisääntynyt, ja sen voidaan olettaa nousevan.

Vantaa: Vantaalla oli viikolla 31 sairaalahoidossa 5 potilasta, tehohoidossa ei ollut yhtään potilasta.

Kauniainen: Kauniaislaisia ei ole ollut osasto- tai tehohoidossa heinäkuun puolen välin jälkeen.

Kysymykset koskien tarvittavia rajoitustoimia

1) Arvioitko tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen päätöksen koskien lähikontaktin välttämistä erilaisissa asiakkaille ja osallistujille tarkoitettuisa tiloissa edellytysten täyttyvän (mukaan lukien välttämättömyys) pääkaupunkiseudun kuntien osalta?

Pääkaupunkiseudun kuntien (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa) alueilla on merkittävä riski uusien tartuntojen leviämisen. Muun muassa tartuntojen ilmaantuvuuden taso ja kesäkuusta lähtien jatkunut tar-

10.08.2021

Pormestari

tuntamäärien nousu sekä tartunnanjäljityksen muu kuin hetkellinen ruuhkautuminen kaikissa alueen kunnissa osoittavat, että tähänastiset toimenpiteet epidemian torjumiseksi eivät ole riittäviä. Myös sairaalahoidon tarve on lähtenyt uudestaan kasvuun ja sairaalahoidossa on erityisen paljon rokottamattomia koronatartunnan saaneita.

Edellä pääkaupunkiseudun kuntien epidemiatilanteesta annettuihin tietoihin perustuen on välttämätöntä rajoittaa oleskelua tartuntatautilain 58 d §:n tarkoittamissa asiakastiloissa laajasti epidemian leviämisen estämiseksi.

2) Arvioitko, että yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskevia rajoituspäätöksiä on välttämätöntä edelleen kiristää?

Yleisötilaisuuksia koskevat rajoitukset ovat pääosin oikealla tasolla. Jos tartuntatautilain 58 d §:n mukainen määräys saatetaan voimaan, turvavälivaatimus sisätiloissa on tätäkin kautta voimassa. Turvavälien vaatimista voidaan pitää riittävänä toimenpiteenä. Kategorisiin henkilömäärärajoituksiin tai tilojen lohkomiseen erillisiksi alueiksi ei nähdä tarvetta. Suuremmassakin tilassa turvavälivaatimus vähentää asiakasmäärän riittävän pieneksi.

Ulkotiloissa tulee kuitenkin harkita yleisömäärän rajoittamista suhteelliseen osuuteen tilan normaalista asiakasmäärästä tai toissijaisesti johonkin maksimimäärään.

Yleisötapauksien riskit liittyvät erityisesti tilanteisiin, joissa tarjoillaan alkoholia ja joissa yleisö liikkuu (sisä)tiloissa vapaasti. Siten valtioneuvoston päättämät rajoitukset anniskelutoimintaan vähentävät tapahtumiin liittyviä terveysturvallisuusriskejä.

3) Jos kokoontumisrajoituksia on edelleen välttämätöntä kiristää, ovatko STM:n ohjauskirjeessä 24.6.2021 suositellut leviämisvaiheen kokoontumisrajoitukset kaikilta osin välttämättömiä vai olisiko riittävä ja mahdollisesti oikeammin kohdennettu epidemiologinen vaikuttavuus mahdollista saavuttaa osittain toisen tyyppisillä rajoituksilla, jotka olisivat toimijoille lähtökohtaisesti helpommin sovellettavissa?

a. Ovatko STM:n ohjauksessa esitetyt eriyttämisjärjestelyt nähdäksenne edelleen välttämättömät vai olisiko niitä mahdollista korvata muilla järjestelyillä? Jos ne ovat edelleen välttämättömät, minkä kokoiset lohkot sisä- ja ulkotiloissa olisivat riittävät?

b. Pyytäisimme arviotanne esimerkiksi seuraavanlaisten rajoitusten riittävydestä, välttämättömyydestä ja oikeasuhtaisuudesta sekä epidemiologisesta vaikutuksesta ja/tai esittämään oman mallinne siitä, millaiset toimenpiteet olisivat riittävät.

10.08.2021

Pormestari

Sisätilat

1. Sisätiloissa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seureiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää fyysinen kontakti sekä yli 15 minuutin oleskelu alle 2 metrin etäisyydellä toisistaan ja terveysturvallisuus voidaan varmistaa noudattamalla opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 31.5.2021 antamaa ohjetta (vastaa voimassa olevaa rajoitusta)

Tätä rajoitusta voidaan pitää riittävänä sisätiloihin ja se vastaa myös 58 d §:n nojalla annettavaa määräystä. Tosiasiallisen etäisyyden vaatimus vähentää yleisömäärän noin 10-30 prosenttiin normaalista. STM:n ohjaukskirjeessä suositeltua lohkomista ei voida pitää välttämättömänä etenkin tilaisuuksissa, joissa osallistujilla on merkitty istuma- tai seisomapaikka.

Ulkotilat

1. Ulkotiloissa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seureiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää fyysinen kontakti sekä yli 15 minuutin oleskelu alle 1-2 metrin päässä toisistaan ja terveysturvallisuus voidaan varmistaa noudattamalla opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen 31.5.2021 antamaa ohjetta.
2. Jos 1-2 metrin etäisyysvaatimusta ei ole mahdollista toteuttaa, osallistujat tulee jakaa 50 henkilön lohkoihin eriyttämisjärjestelyin (tällöinkin siis voimassa edellytys fyysisen kontaktin välttämisestä ja OKM/THL-ohjeen noudattamisesta). (nykyistä tiukempi rajoitus)

Lohkomista ja etenkin lohkon koon tarkkaa määrittelyä ei voida pitää välttämättömänä ottaen huomioon hyvin erikokoiset tilat ja tapahtumien luonne. Tapahtumien absoluuttisen kävijämäärän rajaaminen tiettyyn prosenttiin normaalitilanteesta on perustellumpaa epidemian torjunnan näkökulmasta kuin STM:n ohjaukskirjeessä kuvatut eriyttämisvelvoitteet.

Emme kannata ulkotilojen turvavälille uutta voimassa olevasta laista poikkeavaa määritelmää "1-2 metriä".

Jos eriyttämisjärjestelyihin kuitenkin päädytään, ne tulisi toteuttaa seuraavasti:

10.08.2021

Pormestari

1. Lohkolle ei määritellä absoluuttista henkilömäärärajaa, vaan lohkon henkilömäärän määrittää alueelle turvavälien rajoissa mahdettava henkilömäärä.
2. Päätökseen ei tule kirjata kategorista linjausta siitä, että lohkojen osallistujat eivät saa sekoittua missään vaiheessa. Esimerkiksi aula- ja saniteettitiloissa vietetään lähtökohtaisesti alle 15 minuuttia ja useat tapahtumajärjestäjät velvoittavat asiakkaitaan käyttämään maskia erityisesti sisätiloissa. Anniskelualueita puolestaan koskevat omat rajoituksensa. Tapahtumissa on löydetty terveysturvallisia malleja esimerkiksi väliaikojen ja erätauojen tarjoilujen järjestämiseen yleisöryhmiä eriyttämällä. Tätä ei tule säädellä liian yksityiskohtaisesti.

4) Kuinka kauan mahdollisten uusien rajoituspäätösten tulisi olla voimassa?

Rajoitusten on syytä olla voimassa noin 3-4 viikkoa, jotta voidaan arvioida niiden vaikutusta epidemian kulkuun. Mikäli välttämättömyys rajoituksilta näkemyksemme mukaan poistuu aikaisemmin, ilmoitamme siitä välittömästi aluehallintovirastolle.

Lopuksi

Rokotuskattavuuden kasvaessa yleisötilaisuuksien sääntelyä tulisi muuttaa tarkoituksenmukaisemmaksi. Nykyisen lainsäädännön puitteissa liikkumavara on liian pieni. Kahden metrin turvavälivaatimus ei mahdollista yleisötilaisuuksien käynnistymistä erityisesti sisätiloissa. Esimerkiksi maskipakko ja koronapassi mahdollistaisivat tapahtumien järjestämisen sisätiloissakin turvallisesti ilman ehdotonta vaatimusta tietyistä metrimäärin määritellystä turvavälistä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 6.8.2021, saate
- 2 Lausuntopyyntö 6.8.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

10.08.2021

Pormestari

Otteet**Ote**

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Otteen liitteetEsitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmä ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueellinen koronayhteistyöryhmä suosittivat 3.8.2021 pidetyissä kokouksissaan aluehallintovirastoa tekemään leviämisvaiheeseen siirtyneiden pääkaupunkiseudun kaupunkien (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa) alueille sosiaali- ja terveysministeriön 24.6.2021 antaman ohjauskirjeen suosituksen mukaisen leviämisvaiheen kokoontumisrajoituspäätöksen sekä tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen päätöksen koskien lähikontaktin välttämistä.

Valtioneuvosto on 5.8.2021 antanut asetuksen ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 3 ja 4 §:n muuttamisesta. Sen mukaisesti leviämisvaiheen alueilla ravintoloita koskevat seuraavat erityiset rajoitukset 8.8.2021 alkaen:

- Ravitsemisliikkeiden anniskelu on sallittu klo 07-22 ja ravitsemisliikkeet saavat olla avoinna klo 05-23.
- Ravintolassa, jossa alkoholin anniskelu on päätoimiala, sisätiloissa ja uutena rajoituksena myös ulkotiloissa käytössä on vain puolet asiakaspaikoista. Muissa ravintoloissa on vastaavasti sisä- ja ulkotiloissa käytössä vain 75 % asiakaspaikoista.
- Ravitsemisliikkeen kaikilla asiakkailla tulee sekä sisä- että ulkotiloissa olla oma istumapaikkansa pöydän tai sitä vastaavan tason ääressä.
- Alueille tulee voimaan sisätiloissa tanssi- ja karaoke-kielto, eli asiakkaat ohjataan istumaan istumapaikoillaan.

Uudet ravintolarajoitukset kohdistuvat kokoontumisrajoitusten kanssa osittain samoihin tilaisuuksiin (esimerkiksi festivaalien anniskelualueet ja ravintoloissa järjestettävät yleisötilaisuudet), joissa molempia rajoituksia sovelletaan päällekkäin.

Aluehallintovirasto on perjantaina 6.8.2021 pyytänyt pääkaupunkiseudun kaupungeilta sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä uut-

10.08.2021

Pormestari

ta asiantuntija-arviota siitä, millaiset yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskevat rajoitukset ovat välttämättömiä tämänhetkisessä epidemiatilanteessa. Lausunnon määräaika on maanantai 9.8.2021.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolle annettava lausunto on valmisteltu yhdessä pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien kanssa. Helsingin kaupungin osalta valmistelu on toteutettu sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kaupunginkanslian yhteistyönä.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 6.8.2021, saate
- 2 Lausuntopyyntö 6.8.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

10.08.2021

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 77 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

10.08.2021

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 10.08.2021.